

Een boulevard zonder drempels

Integratie vmbo - mbo

scholingsboulevard
ENSCHEDÉ

Scholingsboulevard Enschede:

Inleiding

Iedereen een startkwalificatie!

Veel vmbo-leerlingen stoppen vroegtijdig met hun opleiding. Zo'n 5.000 van de 8.500 werklozen in Enschede beschikken niet over een afgeronde beroepsopleiding en daarmee een erkende kwalificatie voor de arbeidsmarkt! Wanneer niets wordt ondernomen, komen er ieder jaar gemiddeld 400 jongeren bij die zonder diploma hun opleiding verlaten.

Om een bijdrage te leveren aan de oplossing van dit probleem besloten Het Stedelijk Lyceum, het Bonhoeffer College en het ROC van Twente samen te werken en een Scholingsboulevard te realiseren voor de Enschedese vmbo- en mbo-leerlingen. Het initiatief van de scholen komt voort uit het Plan van Aanpak voor het project 'Bouwen aan Modern Beroeps onderwijs in Enschede' van de gemeente Enschede.

De Scholingsboulevard Enschede, één van de tien experimenten aangekondigd in de notitie 'vmbo: het betere werk' van minister Van der Hoeven, loopt voorop in de landelijke onderwijs vernieuwing. Deze nieuwe vorm van onderwijs heeft tot doel uitval te voorkomen. De Scholingsboulevard stimuleert leerlingen hun beroepsopleiding af te maken door:

- aantrekkelijk onderwijs aan te bieden, gericht op de toekomst;
- zorg te dragen voor een goede aansluiting vmbo-mbo om daarmee vroegtijdig schoolverlaten te voorkomen;
- een goede aansluiting op de beroepspraktijk te realiseren door middel van omvangrijke stages in het bedrijfsleven.

In 2007 is het zover. Dan opent de Scholingsboulevard Enschede zijn deuren voor de eerste groep leerlingen. In deze unieke vorm van modern beroeps onderwijs komen de laatste twee leerjaren van het vmbo en de eerste twee leerjaren van het mbo niveau 1 en 2 bij elkaar. De vmbo-leerlingen van Het Stedelijk Lyceum en het Bonhoeffer College volgen vanaf het derde leerjaar onderwijs aan de Scholingsboulevard. Ze zetten hun opleiding voort als mbo-leerlingen van het ROC van Twente en maken dan nog steeds deel uit van de nieuwe school, die op twee locaties wordt gerealiseerd.

Aantrekkelijk, innovatief onderwijs in een modern gebouw

Het doel van de Scholingsboulevard is dat iedere leerling zijn of haar leerweg bekroond ziet met een diploma. Door de verdwijning van laaggekwalificeerde arbeid naar lagelonenlanden en de algemene onzekerheid op

de arbeidsmarkt voor laaggekwalificeerden, is het van belang dat leerlingen een zo hoog mogelijke kwalificatie halen. De Scholingsboulevard stimuleert hen hierbij door het onderwijs voor hen aantrekkelijker te maken. De examens zijn flexibel. Goede leerlingen kunnen al onderdelen van het examen afleggen in het voor-examenjaar. Hierdoor ontstaat ruimte om een extra vak te volgen. Theorie en praktijk worden geïntegreerd, de examens worden aangepast en kunnen op meerdere momenten per jaar worden afgelegd. Door te werken aan kennis, beroepspraktijk, sociale competenties en zelfstandigheid zijn de leerlingen voorbereid op hun rol in de maatschappij en voldoen ze aan de wensen van de arbeidsmarkt.

Kortom: de Scholingsboulevard Enschede biedt betekenisvol onderwijs in een uitdagende en eigentijdse leeromgeving als basis voor een succesvolle toekomst!

Niet alleen het onderwijssysteem, maar ten gevolge daarvan ook het ruimtegebruik van de Scholingsboulevard is zeer vernieuwend. Naast een beperkt aantal traditionele klaslokalen wordt veel gewerkt in grote transparante ruimtes waar meerdere groepen tegelijk kunnen werken. Ook zijn er plekken waar leerlingen rustig en zelfstandig kunnen studeren. Verder beschikken beide locaties over modern ingerichte praktijklokalen, project-groepruimtes, een mediatheek en de modernste ICT-voorzieningen. De schoolgebouwen hebben een bijzondere architectonische vormgeving. De inspirerende uitstraling weerspiegelt de nieuwe vorm van onderwijs.

Competentiegericht onderwijs

De leeractiviteiten zijn gericht op vijf competenties. Tijdens de theorie- en praktijklessen ontwikkelt de leerling *vakcompetenties*.

Organisatorische competenties verkrijgt de leerling door samen te werken en te oefenen met verschillende rollen zoals klant en verkoper. Ook komen de *communicatieve en normatieve competenties* aan bod. Bij de Scholingsboulevard kan de leerling experimenteren en nieuwe ervaringen opdoen. De docent helpt om leerstrategieën te verbeteren en besteedt aandacht aan onderlinge interactie over het leerproces. Zo maakt de leerling zich *leercompetenties* eigen. Van leerlingen die de Scholingsboulevard verlaten, wordt verwacht dat ze hun eigen leven kunnen sturen en beschikken

over *burgerschaps- en loopbaancompetenties*. Door persoonlijke en klassikale gesprekken, reflectie en karaktervorming helpt de docent bij het ontwikkelen van dit soort competenties.

Doorlopende leerweg

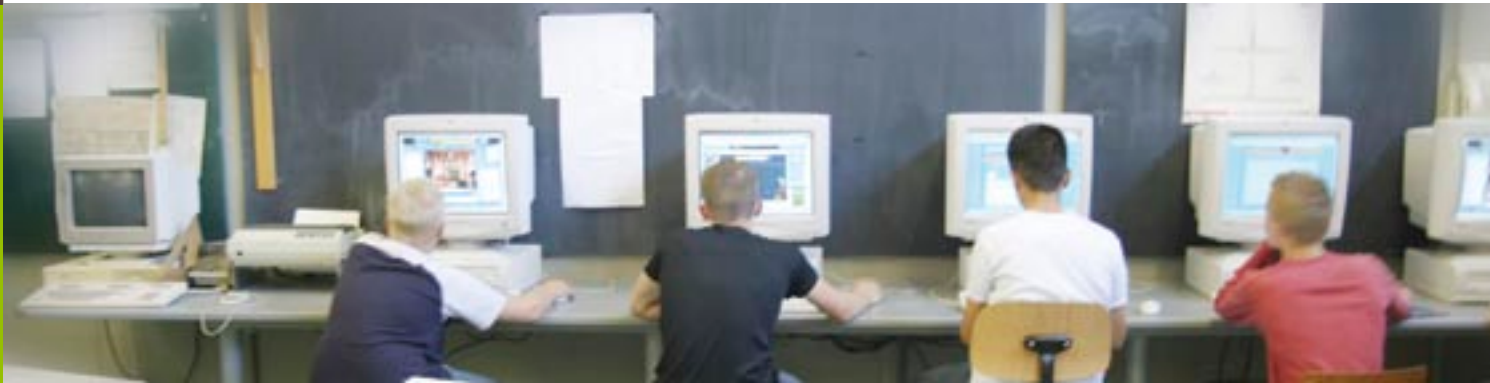
Door de nauwe samenwerking tussen de drie Enschedese onderwijsinstellingen is het voor de leerling mogelijk een doorlopende leerweg te volgen van het vmbo naar het mbo (niveau 1 en 2). De overgang is nauwelijks merkbaar want de vervolgopleiding wordt op dezelfde locatie gevolgd. Een breed aanbod aan opleidingen is gegarandeerd. De leerling kan kiezen uit de clusters Techniek, Economie, Zorg & Welzijn, Consumptief/Horeca & Toerisme, Grafimedia & ICT en Sport/Dienstverlening & Veiligheid. Diverse branches uit het bedrijfsleven zijn nauw betrokken bij het onderwijs. Het gemeenschappelijke beheer door de drie scholen zorgt bovendien voor effectieve inzet van financiële middelen en optimale benutting van dure apparatuur en faciliteiten.

Anton Dijkhuis

'De behoefte aan een doorlopende leerweg tussen vmbo en mbo bestaat al heel lang. In het regionale 'Twente Platform' voor beroepsonderwijs wordt daar dan ook al geruime tijd over gesproken en aan gewerkt. Ook zijn er al verschillende afspraken gemaakt om overlap uit de diverse beroepsgerichte programma's te halen. In een aantal branches wordt al gewerkt met vrijstellingen. In principe bestaat er dus ook nu al

de mogelijkheid voor een leerling om tijdswinst te boeken. Maar in de praktijk komt dat nog erg weinig voor. De Scholingsboulevard is nu bij uitstek de vorm waarin er invulling gegeven kan worden aan de doorlopende leerweg. Het maakt maatwerk mogelijk. Zeker omdat we in één gebouw zitten, er begeleiding vanuit een en hetzelfde onderwijsteam is en we flexibeler om kunnen gaan met examinering. We voorkomen nu overlap in leerstof. Dit kan leiden tot een tijdswinst van maximaal een jaar. Hierdoor stromen leerlingen sneller door naar een hoger niveau en wordt de beoogde kwalificatieverbetering bereikt.'

Anton Dijkhuis

Praktijkgericht

Een belangrijk aspect is de samenwerking met het bedrijfsleven. Een aantal docenten mist recente ervaring in de beroepspraktijk. Andersom heeft het bedrijfsleven weinig directe invloed op de samenstelling en uitvoering van het onderwijs. De Scholingsboulevard Enschede vormt een samenwerkingsverband met regionale bedrijven en instellingen. Zo zorgen we ervoor dat leerlingen de school verlaten met voldoende kennis van de basisvaardigheden die door het bedrijfsleven worden verlangd.

De leerling kan zich beter op de beroepspraktijk oriënteren. Dit voorkomt verkeerde keuzes en schooluitval. Het onderwijsrendement neemt toe. Bovendien is het niveau waarop de leerlingen uitstromen hoger. Ook wordt de integratie tussen onderwijs en arbeidsmarkt bevorderd. De docenten die op de Scholingsboulevard

werken, gaan tenminste één week per jaar op bedrijfsstage om actuele informatie te vergaren over de beroepspraktijk. Een aanzienlijk aantal mensen uit het bedrijfsleven, dat te maken krijgt met de Scholingsboulevard, loopt een dag mee op de scholen om affiniteit te krijgen met het onderwijs.

Henk Schunselaar

'Op dit moment zijn de scholen niet zo ingericht dat alle docenten met regelmaat de dagelijkse praktijk in de bedrijven meekrijgen. Daardoor lopen de scholen het risico dat de feeling met de praktijk verloren gaat. In de Scholingsboulevard moet de docent als coach de leerlingen begeleiden naar een uiteindelijke plaats in de praktijk. Dit kun je alleen goed doen als je ook weet wat er speelt en waar het bedrijfsleven behoefte aan heeft. Op de Scholingsboulevard is het zo geregeld dat docenten vaker in de gelegenheid worden gesteld stages te lopen in bedrijfsleven. Ze zullen hiertoe gestimuleerd worden.

Daarbij beperken we ons niet tot de docenten van de beroepsgerichte vakken, maar zullen we vooral ook de docenten benaderen die de algemeen theoretische vakken verzorgen.

Uit eerste gesprekken met het bedrijfsleven blijkt dat men erg enthousiast is over de opzet van de Scholingsboulevard en de samenwerking met het bedrijfsleven. Vooral omdat we bedrijven benaderen vanuit hun perspectief. We vragen ze mee te denken over het onderwijs en aan te geven waar ze het meest behoefte aan hebben. Daarnaast komen ze ook regelmatig optreden als gastdocent. We verwachten veel van deze manier van samenwerken.'

Henk Schunselaar

Herkenbaarheid, vertrouwen en veiligheid

In het najaar van 2009 zal de Scholingsboulevard volledig operationeel zijn en onderwijs kunnen bieden aan zo'n 2600 leerlingen. Ieder cluster krijgt zijn eigen herkenbare basis binnen de school. Binnen de clusters heeft elke onderwijseenheid zijn eigen plek zodat, ondanks de grootte van de school, kleinschaligheid wordt gecreëerd. Zo'n 220 docenten verzorgen straks het onderwijs op de Scholingsboulevard Enschede. De onderwijseenheden bestaan uit maximaal 250 leerlingen, begeleid door vaste onderwijsteams. Deze kernteams worden gevormd door circa twintig docenten en medewerkers afkomstig van de verschillende scholen. Gedurende hun opleiding blijven de leerlingen bij hetzelfde onderwijsteam. Er is

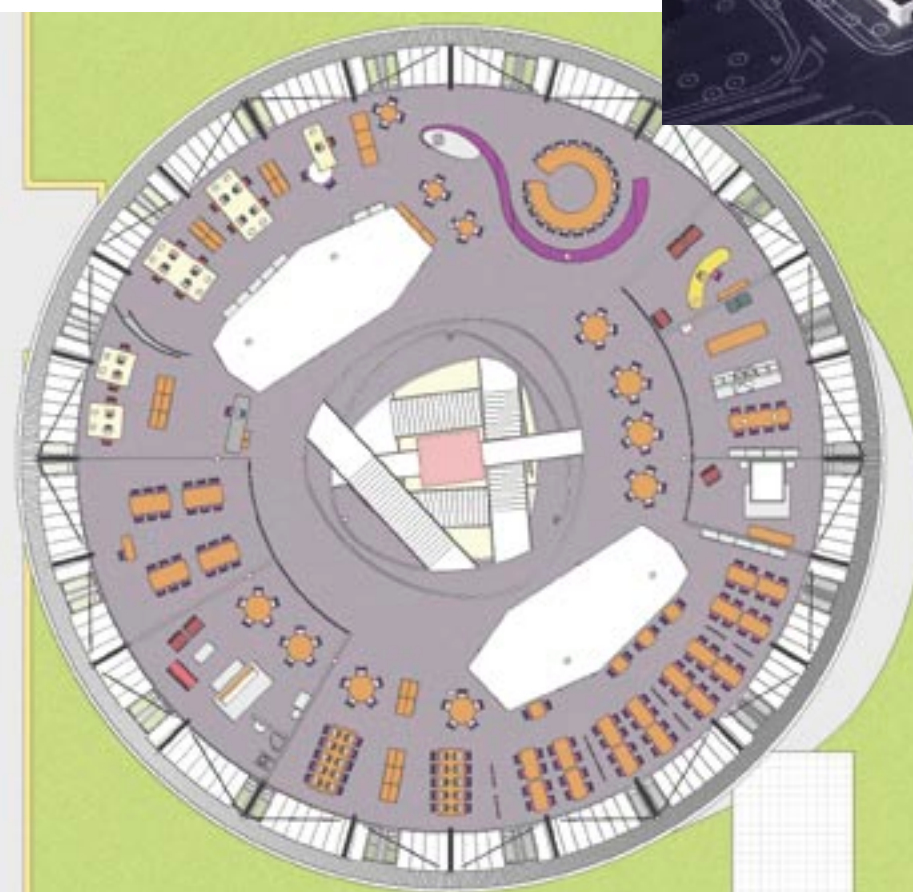

veel aandacht voor onderwijsachterstand, persoonlijke en maatschappelijke hulpverlening. Daarnaast is er, in de traditie van de drie deelnemende scholen, ruimte voor identiteitsgebonden activiteiten op het gebied van levensbeschouwing en ethiek. Herkenbaarheid, vertrouwen en veiligheid staan bij de Scholingsboulevard Enschede hoog in het vaandel.

Docent als coach

De taak van de docent bestaat niet meer alleen uit kennisoverdracht. Hij of zij organiseert leuke en zinvolle leerervaringen voor de leerlingen, waarbij actief en zelfstandig leren voorop staan. De rol van leraar verschuift veel meer naar die van coach en inspirator. Hij heeft een

bepaalde groep leerlingen uit alle leerjaren onder zijn of haar hoede. De leerlingen worden door deze coach begeleid, zodat zij zich persoonlijk en beroepsmatig optimaal kunnen ontwikkelen. Deze vorm van onderwijs vraagt om bijscholing van alle medewerkers.

Eildert Vuurboom

Eildert Vuurboom

'De opzet van de Scholingsboulevard is heel anders dan die van de huidige scholen. Leerlingen hebben vrijwel geen klaslokalen meer, maar starten wel elke dag op dezelfde fysieke plek. Ook bevinden ze zich in een vaste groep en hebben ze een vaste coach. Vooral dat laatste zorgt voor een meer individuele begeleiding. Nu kunnen leerlingen zich mogelijk nog 'verstoppen', doordat ze elk uur een andere docent hebben. Straks heeft de coach een veel directer contact en kan hij de leerling dus beter begeleiden. Daarnaast is elke groep verticaal opgebouwd, er zitten leerlingen van verschillende leerjaren bij elkaar. Oudere leerlingen kunnen jongere op sleeptouw nemen. De rol van de docent als coach is enorm belangrijk voor het slagen van de Scholingsboulevard. Toch is deze rol niet helemaal nieuw voor de docenten. De rolverandering van de docent is al gaande. Door de komst van de Scholingsboulevard gaat die ontwikkeling wel sneller en wordt deze concreter ingevuld. De docenten krijgen uiteraard begeleiding en scholing om invulling te geven aan deze rol. Belangrijk is ook dat de leerling bij de Scholingsboulevard eigenaar is van zijn eigen leerproces. De docent begeleidt hem daarin. Hij staat meer naast dan boven de leerling.'

Projectdirectie en werkgroepen

Het bestuur en de docenten van Het Stedelijk Lyceum, het Bonhoeffer College en het ROC van Twente zijn nauw betrokken bij de ontwikkeling van de Scholingsboulevard Enschede. Er is een projectdirectie die wordt gevormd door het management van de drie onderwijsin-

stellingen. Diverse werkgroepen zijn samengesteld om bepaalde deelaspecten van het onderwijs op de Scholingsboulevard Enschede uit te werken. Deze werkgroepen bestaan uit medewerkers van de drie scholen. Zo wordt gebruik gemaakt van de aanwezige deskundigheid. Het werken in gemengd samengestelde groepen aan de vormgeving van het onderwijs op de Scholingsboulevard is van groot belang voor het algemene draagvlak. In september 2005 is gestart met diverse kleinschalige proeftuinen voor elk cluster. Hierdoor wordt ervaring opgedaan met de onderwijsmethode zoals die op de Scholingsboulevard wordt gebruikt en kan het onderwijsconcept eventueel worden aangepast. Op grond van de werkzaamheden van de 'projectgroep onderwijs', is het 'basisdocument onderwijs' opgesteld. Dit document beschrijft naast de algemene, onderwijskundige inrichting ook specifieke details van de sectoren en opleidingen. Het basisdocument wordt uiteindelijk uitgewerkt tot een concreet schoolplan en een schoolgids.

'Natuurlijk zijn we ons bewust dat het opstarten van de Scholingsboulevard een enorme operatie is, maar we zien het als een uitdaging', vertelt Vuurboom. "De ontwikkelingen die nu samenkomen in de Scholingsboulevard waren al gaande en zijn uiteindelijk onvermijdelijk. Het is dan ook een zeer positieve ontwikkeling, waarvoor veel redenen zijn aan te dragen." Schunselaar vult aan "Het komt nu alleen snel samen in een hele concrete vorm. Dit is eigenlijk ook maar beter. Wanneer dit proces over een erg lange periode uitgespreid zou worden, is het alleen maar moeilijker te managen."

Dijkhuis concludeert: "Wij als sectordirecteuren zetten er in ieder geval onze schouders onder en roepen alle docenten op om ook op positieve wijze deze uitdaging handen en voeten te geven. Wij denken dat iedereen de noodzaak er wel van in ziet. Uiteindelijk gaat het om de leerling. Daar doen we het allemaal voor en dat moet ook het uitgangspunt van elke docent zijn.'

Meer informatie en vragen

Op alle drie scholen is er één aanspreekpunt voor vragen over de Scholingsboulevard.

Het Stedelijk Lyceum:
Eildert Vuurboom

Bonhoeffer College:
Henk Schunselaar

ROC van Twente:
Anton Dijkhuis

Kijk voor meer informatie op www.scholingsboulevard.nl
Daar is ook het basisdocument te downloaden.

